

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА**

**СУЧАСНІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ
ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ЦИКЛУ В
ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: здобувачка ІІ курсу 10-211М
групи,
денної форми навчання
Спеціальності 014 Середня освіта
Спеціалізації 014.10 Трудове навчання та
технології
Освітньо-професійної програми Середня
освіта (Трудове навчання та технології)
Корягіна Єлизавета Вікторівна

Керівник доктор економічних наук,
професор Мохненко Андрій Сергійович
(наук. ступінь, вчене звання, П.І.Б.)
Рецензент директор ТОВ «Вікторія-Л»
Бардіж О.М.
(посада, П.І.Б.)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Сучасні освітні підходи до художньо-естетичного циклу в закладах позашкільної освіти	5
1.1 Сучасні загальні освітні положення до організації закладів позашкільної освіти.....	5
1.2 Особливості художньо-естетичний циклу в закладах позашкільної освіти.....	10
РОЗДІЛ 2. Розробка змісту проведення гурткових занять художньо-естетичного циклу «Вишивка стрічками»	15
2.1. Психолого-педагогічна характеристика вихованців та слухачів закладів позашкільної освіти	15
2.2. Розробка програмного забезпечення проведення гурткових занять художньо-естетичного циклу	18
РОЗДІЛ 3. Розробка методики проведення гурткових занять художньо-естетичного циклу «Вишивка стрічками»	26
3.1. Впровадження організаційно-методичних підходів на гурткових заняттях	26
ВИСНОВКИ	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	47

ВСТУП

Актуальність теми. Стаття 4 Закону України "Про освіту" передбачає, що позашкільна освіта є невід'ємною частиною системи безперервної освіти, визначеної Конституцією України, Законом України "Про освіту" та цим законом, і має на меті розвивати здібності та таланти студенти, студенти та глядачі. Психічні потреби та потреби професійної рішучості.

Стратегічна політика нової системи освіти полягає в тому, щоб молодь активно та конструктивно діяла у складних соціально-економічних та суспільно-політичних реаліях, була здатна мислити незалежно та нестандартно, породжувала оригінальні ідеї та творчо використовувала свої знання та вміння для вирішення різних проблем. Проблеми (освіта, сімейні, глобальні), здатні інтегруватися в динамічне сьогодення, відчувати себе комфортно і впевнено в будь-якій життєвій ситуації.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Роботу зроблено у відповідності до наукової теми кафедри обліку, фінансів та підприємництва.

Мета дослідження: теоретично перевірити та розробити організаційно-методологічні методи проведення групових курсів мистецтва та естетичних циклів у навчальних закладах.

Відповідно до мети дослідження, завдання дослідження визначається:

1. З точки зору організації та побудови позашкільних навчальних закладів, виділіть особливості сучасної загальної освіти.
2. Визначте художньо-естетичні характеристики циклу навчальних закладів.
3. Проаналізуйте психологію та особливості навчання студентів позашкільних навчальних закладів.

4. Розробка програмного забезпечення для виконання художньо-естетичних циклів.

5. Визначте сучасні організаційно-методологічні методи та розробіть метод проведення групових курсів художнього та естетичного циклу.

Об'єкт дослідження: процеси освіти художньо-естетичного циклу в закладах позашкільної освіти.

Предмет дослідження: теоретичні підходи до освіти художньо-естетичного циклу в закладах позашкільної освіти.

Методи дослідження:

- теоретичний: аналіз наукової, навчальної, психолого-педагогічної літератури та журналів; узагальнення та систематизація запропонованих групових курсів художньо-естетичного циклу;
- емпіричний: навчання методам спостереження; аналіз та впровадження сучасних організацій та методів у навчальних закладах.

Наукова новизна одержаних результатів у теоретичному аналізі сучасної організації та методології естетичного циклу мистецтва в навчальних закладах, розробці програмного забезпечення та методах групового курсу мистецького естетичного циклу, які забезпечують сучасні методи навчання.

Практичне значення одержаних результатів в тому, що розроблене програмне забезпечення та методи можуть бути використані та впроваджені у навчальних закладах та загальноосвітніх навчальних закладах для проведення групових курсів мистецтва та естетичного циклу.

Апробація результатів дослідження. Теоретичні положення висвітлювалися на міжнародних конференціях

РОЗДІЛ 1

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ПІДХОДИ ДО ХУДОЖНЬО- ЕСТЕТИЧНОГО ЦИКЛУ В ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

1.1. Сучасні загальні освітні положення до організації закладів позашкільної освіти

"Заклади позашкільної освіти є складовою системи освіти, визначеної Конституцією України, Законами України «Про освіту», Законом «Про заклади позашкільної освіти», і й спрямована на розвиток здібностей дітей та молоді у сфері освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту, технічної та іншої творчості, здобуття ними первинних професійних компетентностей необхідних для їх соціалізації, подальшої самореалізації та майбутньої професійної діяльності" [17, С. 145].

"В Законі України «Про Освіту» в статті 1 надається визначення, що система позашкільної освіти, це освітня підсистема, що включає державні, комунальні, приватні заклади позашкільної освіти; такі заклади освіти як центри позашкільної освіти (заклади загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування, типів і форм власності, в тому числі школи соціальної реабілітації, міжшкільні навчально-виробничі комбінати; гуртки, секції, клуби, культурно-освітні, спортивно-оздоровчі, науково-пошукові об'єднання на базі закладів загальної середньої освіти, навчально-виробничих комбінатів; клуби та об'єднання за місцем проживання незалежно від підпорядкування, типів і форм власності; культурно-освітні, фізкультурно-оздоровчі, спортивні та інші заклади освіти, установи; фонди, асоціації, діяльність яких пов'язана із функціонуванням позашкільної освіти; відповідні органи управління позашкільною освітою і науково-методичні установи; інші

суб'єкти освітньої діяльності, що надають освітні послуги у системі позашкільної освіти. Управління освітнім середовищем позашкільної освіти України здійснює Міністерство Освіти України через Державні центри позашкільної освіти" [27, С. 78].

Розглянемо функції та напрямки роботи навчального центру.

Український національний позашкільний освітній центр також досяг успіху в інших сферах, а саме: патріотичне виховання; соціальна реабілітація; здоров'я; гуманітарність; моніторинг якості освіти; виставкові роботи; видавнича діяльність; профільна та професійна підготовка; сертифікаційне навчання; благодійна діяльність; міжнародна співробітництво.

Український національний освітній центр має такі структурні підрозділи: початкове технічне моделювання, спільна та злагоджена робота в групах, гуртках, початкове технічне моделювання та інші галузі, для наймолодших учнів; моделювання автомобілів, авіамоделювання, судномоделювання, та координувати роботу різних класів, груп та відділів; "Картингу-координує роботу груп, клубів, відділів, клубів, картингових лабораторій, автоспорту тощо;

виставкова діяльність-спільні та координуючі групи, групи, відділи, невеликі обладнання, лабораторії конструювання легких літаків, моделювання та будівництво та інші дослідницькі та експериментальні асоціації;

радіоелектроніка та зв'язок, спільні та координаційні групи, групи, відділи, клуби, лабораторії радіопроекткування, радіозв'язок, спортивні радіопеленгаційні роботи;

інформаційні та комп'ютерні технології, спільні та координаційні лабораторії інформатики, користувачі персональних комп'ютерів, веб-дизайн, комп'ютерна інженерія та програмування та інші галузі, пов'язані із застосуванням сучасних інформаційних технологій;

історична реконструкція-центр об'єднує та координує роботу груп

історичних реконструкцій, гуртків, відділів, клубів та лабораторій для сприяння розвитку українського руху історичної реконструкції;

додатки та образотворче мистецтво-об'єднують та координують роботу студій, груп, гуртків, художніх відділів, графіки, батику, скульптури, архітектури тощо;

художня творчість-об'єднуйте та координуйте студії, асоціації, групи, гуртки, вокальну музику, танці, драму, цирк та інші види та художні види роботи; хореографія, спортивні танці-координують сучасні студії хореографії, асоціації, групи ;

робота гуртка поєднує в собі класичний танець з акробатикою, пластикою, мімікою та іншими елементами;

музика та вокальна музика-спільна та координує роботу студій, асоціацій, груп, гуртків, вокальної музики, хору, інструментальної музики та інших жанрів.

Центр позашкільної освіти організовує масові заходи для дітей та учнів, запроваджує нові форми роботи, координує підготовку та реалізацію проектів УЦДПО та МОН, надає інформаційно-матеріальну підтримку інноваційному процесу; забезпечує освітні процеси та проектну діяльність для викладацького складу Українські позашкільні навчальні заклади методичне забезпечення.

"Національний центр Мала академія наук України. Діяльність МАН спрямована на виявлення, розвиток і підтримку обдарованих, здібних до науки учнів. Також учні МАН мають змогу проходити навчання у кращих світових наукових центрах – Європейському центрі ядерних досліджень CERN (Швейцарія), лабораторії XLab (Німеччина), лабораторії ВіоСЕН (Польща Підходи роботи МАН з обдарованою молоддю визнані на міжнародному рівні. У жовтні 2017 року у Парижі на засіданні Виконавчої Ради Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури прийнято рішення про створення на базі МАН Центру ЮНЕСКО 2-ї категорії" [24, С. 88].

"Український державний центр національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді Міністерства освіти і науки України – профільний позашкільний навчальний заклад, який засобами туризму, краєзнавства, спорту і екскурсій надає дітям, учням та юнацтву позашкільну освіту, спрямовану на здобуття знань, умінь й навичок за інтересами, забезпечує потреби особистості у творчій самореалізації та організації змістовного дозвілля у позанавчальний час. Центр є координатором навчально-методичної, організаційно-масової і навчально-виховної роботи центрів туризму і краєзнавства учнівської молоді в Україні (79 закладів) та позашкільних навчальних закладів військово-патріотичного напрямку (20 закладів), проводить інформаційно-методичну та організаційно-масову роботу зі студентською молоддю. В центрі працює близько 20 творчих об'єднань за видами туризму та напрямками краєзнавства" [3, С. 25].

"Робота центру організації інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти працює над питаннями роботи в закладах позашкільної освіти з дітьми з особливими освітніми потребами (ООП), які мають право на якісну позашкільну освіту. Позашкільна освіта має забезпечити розвиток їхніх здібностей та обдарувань із урахуванням індивідуальних потреб та інтересів, зокрема у соціалізації, професійному визначенні та інтеграції в суспільство" [24, С. 90].

Веб-сайт Міністерства освіти і науки також висвітлює положення про проведення всеукраїнських масових заходів у навчальних закладах.

Питання дистанційного навчання в позашкільних навчальних закладах стало гарячою темою. Міністерство освіти і науки дало рекомендації щодо організації навчальних процесів у навчальних закладах поза школою в період ізоляції. Режим роботи та віддалений режим усіх співробітників.

У позашкільних навчальних закладах узгоджується питання бойкотування боулінгу.

Булінг-поведінка учасників освітнього процесу, включаючи психологічне, фізичне, економічне або сексуальне насильство. Така поведінка спрямована на дітей або дітей на інших учасників освітнього процесу, а отже, може завдати шкоди фізичному та психічному здоров'ю жертв.

Залякування також можна здійснювати за допомогою електронного зв'язку. ЮНІСЕФ визначає булінг як небажану агресивну поведінку дитини шкільного віку, яка змушує дитину знущатися з боку іншої дитини чи групи дітей з метою принизити, залякати чи проявити силу.

"В Законі України "Про Освіту" надається перелік існування комплексних закладів позашкільної освіти. «Комплексні заклади позашкільної освіти організують роботу з вихованцями, учнями і слухачами за різними напрямками позашкільної освіти (художньо-естетичним, туристсько-краєзнавчим, еколого-натуралістичним, науково-технічним, дослідницько-експериментальним, фізкультурно-спортивним або спортивним, військово-патріотичним, бібліотечно-бібліографічним, соціально-реабілітаційним, оздоровчим, гуманітарним). До комплексних закладів позашкільної освіти належать палаци, будинки дітей та юнацтва, центри дитячої та юнацької творчості. Перелік типів закладів позашкільної освіти затверджується Кабінетом Міністрів України" [6, С. 34].

"В. Гаврелюк в своїх наукових роботах вказує вказують на те, що позашкільна освіта забезпечує гармонійний розвиток особистості, сприяє інтелектуальному, духовному і фізичному розвитку юного покоління, формує творчу компетентність дітей та учнівської молоді, органічно забезпечує їх потреби у творчій самореалізації та професійному самовизначенні, створює оптимальні психолого-педагогічні умови для змістовного дозвілля й відпочинку. Діяльність мережі комплексних і профільних позашкільних освітніх закладів

приваблює учнів різного віку та їхніх батьків оригінальністю і творчою атмосферою, сприяє психологічній адаптації й позитивній соціалізації учнівської молоді, стає середовищем їхньої творчої поведінки та самовираження" [6, С. 35].

Сучасні навчальні заклади поза кампусом виконують такі функції:

1. Освіта, тобто розвиток та поглиблення знань учнів;
2. Соціальне виховання реалізується у соціальному захисті, реабілітації та особистісній самореалізації учнів. Такий зміст освіти досягається підходом, орієнтованим на здатність. Він не є компонентом, орієнтованим на знання, але передбачає набуття досвіду у вирішенні життєвих проблем та виконанні ключових та соціальних функцій.

"Науковці В. Вербицький, А. Бойко, А. Корнієнко за структурою поняття компетентності визначають, як предметно-знаннєву, організаційну, технологічну, екологічну, правову, політичну, культурологічну, соціальну, економічну компетентність, а також компетентність у сфері комунікативної діяльності та у сфері особистого і повсякденного життя людини. В освітніх умовах компетентнісного підходу в закладах позашкільної освіти розширює можливості про інформованості учнів в широкому колі сучасних технологій, уміння орієнтуватись у соціальних змінних умовах, знаходити оптимальні засоби реалізації свого особистісного потенціалу" [24, С. 177].

1.2. Особливості організаційно-методичного підходу художньо-естетичного циклу в закладах позашкільної освіти

"В Законі України "Про Освіту" в розділі 3 «Організація позашкільної освіти у закладі позашкільної освіти» наводиться характеристика художньо-естетичного напрямку, який забезпечує розвиток творчих здібностей, обдарувань та здобуття вихованцями, учнями і слухачами практичних навичок, оволодіння знаннями в сфері

вітчизняної і світової культури та мистецтва" [4, С. 56].

Концепція художньо-естетичного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів та позашкільних навчальних закладів розглядає мету художньо-естетичного виховання. У документі зазначається, що мистецька освіта перебуває у процесі сприйняття, інтерпретації та практики художньої творчості, формування особистого та ціннісного ставлення учнів до дійсності та мистецтва, а також виховання естетичної свідомості, культурно-мистецької грамотності та вмінь. досягти самореалізації, потрібна духовність, самовдосконалення.

Загальна мета художньо-естетичної освіти - це основне завдання поєднання освіти, виховання та розвитку: збагачення емоційно-естетичного досвіду, формування емоційної культури, розвиток всебічних здібностей та мистецьких здібностей, художнього мислення та загальнолюдських якостей творчої особистості;

виховувати в учнів естетичне ставлення до дійсності та мистецтва, цінності світогляду та художньої спрямованості, розуміння учнями зв'язку між мистецтвом та природою та об'єктивним середовищем, життям людини, включаючи сучасні технології та засоби масової інформації;

здатність виховувати, розуміти та інтерпретувати твори мистецтва, висловлювати особисте ставлення до творів мистецтва, оскаржувати їх думки та оцінки; розширення та збагачення художньо-естетичного досвіду, оволодіння художньою майстерністю у практичній діяльності, формування мистецьких здібностей-вміння керуватися набутими мистецькими знаннями та вміннями та бажання використовувати досвід у самостійній діяльності відповідно до загальнолюдських естетичних цінностей ,а також їх власні духовні та ідеологічні позиції;

формування знань та концептуальної системи про природу, тип та жанр, художні характеристики та художній образ мови мистецтва-

музики, бачення, танцю, драми, екрану;

художній інтерес, смак, мораль та естетика ,ідеальна освіта, відповідно до особистісних здібностей та стадії вікового розвитку, потреби у художньо-творчій самореалізації та духовно-естетичному самовдосконаленні, формуванні художньої самовиховання та самовиховування.

У позашкільних закладах художньо-естетичний цикл реалізується такими способами:

1. Елементарна, тобто організація напрямку розвитку творчого об'єднання, що допомагає виявити здібності та обдарування учнів, учнів та аудиторії або розвинути у них інтерес до творчої діяльності;

2. Низовий - це таке творче об'єднання, яке виховує інтерес учнів, студентів та глядачів, навчає їх знанням мистецтва та естетичної культури та прийомів, які вони втілювали у навчальній діяльності.

"В.Гаврилюк, Т.Слободянюк, А.Розумнюк в наукових працях зосереджують увагу, на художньо-естетичному циклі позашкільної освіти й вважають,що художньо-естетичним орієнтиром у освітній діяльності закладів позашкільної освіти діяльності є художньо-естетичні погляди та вподобання, які учні та вихованці мають можливість втілити в життя. Раніш сформований художньо-естетичний смак особистість виражає через розуміння та відчуття різних видів мистецтва та естетичних духовних та матеріальних явищ" [3, С. 288].

Вчені, які займаються художньо-естетичним вихованням у навчальних закладах, пропонують різні психологічні та методи навчання та їх визначення. У контексті нашого дослідження розглянемо їх визначення.

"Вітчизняні дослідники Н.Миропольська, С.Ничкало та В.Рагозіна вважають, що для досягнення мети художньо-естетичного виховання юного покоління мають бути розв'язані такі завдання: – розвитку ерудиції дітей у галузі мистецтва (теоретичне і практичне володіння

системою елементарних мистецьких знань, понять, термінів, здатність збагнути та висловити власне ставлення до творів мистецтва); – виховання широкого спектра естетичних почуттів дітей (адекватне сприйняття художніх творів, розвинені почуття здивування та допитливості, здатність до естетичного переживання, усвідомлення неповторності індивідуального та сприйняття іншого як естетичної цінності); спрямованості дітей до творчої діяльності як у мистецтві, так і в будь-якій сфері соціальної практики (формування вмінь розв'язувати творчі завдання, оригінальність і доречність їх виконання, власний погляд на світ, уміння самостійно робити висновки, радість як ознака духовної творчості); сприяння набуттю дітьми нового побутового досвіду (гуманістична спрямованість індивіда, розуміння й визнання гідності кожної людини) " [27, С. 66].

Тому художньо-естетичний цикл навчальних закладів у рамках компетентнісного підходу надає можливості та сприяє формуванню та розвитку учнів з такими художньо-естетичними якостями: збагачення емоційно-естетичного досвіду, формування емоційної культури, загальних та мистецьких здібностей, та художнє мислення, розвиток універсальних якостей творчої особистості;

навчати дітей про їх естетичне ставлення до дійсності та мистецтва, цінності світогляду та художньої орієнтації, розуміння учнями зв'язку між мистецтвом та природою та об'єктивним середовищем, життям людини, особливо сучасними технологіями та засобами масової інформації;

інтерес та самовиховання етики та естетичних ідеалів формувати навички художньої самоосвіти та самовиховання відповідно до потреб самореалізації та духовно-естетичного самовдосконалення на стадії розвитку особистісних здібностей та віку.

Оцінка розвитку художньо-естетичної культури учнів початкових і середніх шкіл включає: естетичну свідомість, естетичний світогляд,

художній естетичний смак, художню освіту, художньо -естетичні цінності та здібності.

Мистецько-естетичний цикл у позашкільній освіті сприяє зміні свідомості студентів, що відображається через естетичну свідомість, а саме: естетичне почуття, естетичне ставлення до результатів творчої праці, наявність позитивних емоцій у процесі виробництва, феномен мистецтва та естетики. Задоволення від сприйняття. Гарантія задоволення потреб естетичних вражень. Також через появу та існування естетичних знань та художньої творчості, художньо-естетичних концепцій, інтересів, цілей, переконань, розуміння краси та здатності реалізувати власні ідеї.

Художньо-естетичний цикл має на меті виховувати художньо-естетичні здібності, тобто здатність спостерігати, порівнювати, порівнювати та оцінювати себе та інші досягнення в художній естетиці.

РОЗДІЛ 2

РОЗРОБКА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕСПЕЧЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ПРОВЕДЕННЯ ГУРТКОВИХ ЗАНЯТЬ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ЦИКЛУ

2.1. Психолого-педагогічна характеристика вихованців закладів позашкільної освіти

"В.Гаврелюк, О.Скрипченко, Л.Долинська, З.Огороднійчук, В.Поліщук, які займаються питаннями вікової психології пропонують, розподіл дітей, відповідно вікових особливостей та називають ряд стадій: молодший (ранній) підлітковий вік (10-12 р.); старший (зрілий) підлітковий (13-14) і період ранньої юності (15-17) й стверджують, що такий поділ на вікові групи багато в чому є умовним, тому що інтенсивність внутрішнього розвитку дітей залежить не тільки від віку, але й від соціальних умов, побуту, психологічного освітнього й побутового клімату, від індивідуальних особливостей" [6, С. 177].

Підлітковий вік - важкий етап у процесі розвитку особистості, з різним рівнем соціальної зрілості. На думку Л. Кондратенко, рівень соціальних можливостей для підлітків та умови та швидкість суспільного розвитку залежать від почуття підлітками приналежності до себе та суспільства, їх вираження прав та обов'язків та володіння сучасним суспільством. Речі та відносини, насиченість близьких і далеких відносин. , Різниця між ними.

"Е.Емельянова розглядає задачі вікового розвитку старших підлітків (13 – 14 років), що полягають у розвитку: уміння оперувати гіпотезами, переходити від окремого до загального і навпаки, будувати умовиводи, конструювати на їх основі висновки; рефлексії, як інтелектуальної вміння робити предметом аналізу власну думку, аналізувати власні способи розумової діяльності, так і особистісної, а

саме вміння розмірковувати про свої особистісні якості, робити предметом аналізу власне «Я»; волі, уміння ставити перед собою цілі і досягати їх; мотиваційної сфери, способів регуляції поведінки, емоційних станів; уяви; уміння будувати рівноправні стосунки із однолітками на підставі взаєморозуміння, взаємності; уміння знаходити форми і способи дружнього, вибіркового спілкування; уміння розуміти причини власної поведінки і поведінки іншої людини; позитивного і разом з тим адекватного образу свого тіла, фізичного «Я», яке змінюється і розвивається" [24, С. 15].

"Н.Макаренко розглядає обдарованість особистості, як сполучення здібностей, що забезпечує успішне виконання та своєрідність діяльності; розумовий потенціал, інтелект, цілісна індивідуальна характеристика пізнавальних можливостей та здібностей до навчання. Підлітковий період вікового розвитку характеризується такими особливостями виявлення обдарованості як інтенсивне формування особистості, розвиток моральних та інтелектуальних властивостей, прагнення до самостійності, раціональності, рефлексивності мислення, розвиток просторових уявлень, формування стійкого інтересу до окремих навчальних предметів, усвідомлення власних переживань і спроможність їх висловити, прагнення обстоювати власну точку зору" [27, С. 39].

Відповідно до потреб та вимог дітей різного віку, у поєднанні з освітнім середовищем позашкільних навчальних закладів, організуйте навчальні заходи із залучення дітей, різноманітні гуртки, творчі товариства, культурні заходи та цікаві зустрічі між учнями та учнями загальної середньої освіти .

Творчі асоціації установ поділяються на три рівні:

1. Елементарно-творче об'єднання загальної освіти допомагає виявити творчі здібності дітей та виховувати їх інтерес до творчої діяльності.

2. Фондація-творче об'єднання, яке культивує стійкі інтереси дітей та учнів, забезпечує їх додаткову освіту та задовольняє потреби, орієнтовані на кар'єру.

3. Передові молоді таланти, обдаровані діти та творчі асоціації, зацікавлені у молоді.

Відповідно, процес навчання мистецько-естетичного циклу позашкільних навчальних закладів має бути організований відповідно до вікових особливостей студентів, набутих здібностей та особистих якостей.

"Визначенню позашкільного виховного середовища присвячено праці І. Бега, який стверджує що «позашкільне середовище як значущий сегмент соціального буття підростаючої особистості, у якому вона вдосконалює набуті навчально-виховні здобутки і засвоює ряд додаткових здібностей та цінностей, необхідних для дорослого життя, за умови, якщо практичне позашкільне середовище зазнає певної трансформації з огляду успішного досягнення конкретних виховних цілей, його доцільно кваліфікувати як позашкільний виховний простір" [3, С. 55].

"Н.Токарева в наукових роботах розглядає питання - сучасного підлітка у системі психолого-педагогічного супроводу в умовах гуртків, творчих об'єднань, позашкільних навчальних закладів. Вважає, що обрана керівником виховна мета має бути розглянута разом з вихованцями й сумісно обрана, це надає можливість відчутти свою значущість, визначити власні перспективи та цілі вихованців. Науковець пропонує наступні умовами успішного переведення сумісних виховних цілей освітньої діяльності гуртка, творчого об'єднання такі: послідовна орієнтація педагогів і вихованців позашкільних навчальних закладів на перспективу їхньої освітньої діяльності; програмно-цільовий педагогічний вплив на вихованців гуртка, творчого об'єднання відповідно до їхніх нових особистісних утворень; творча самодіяльність

вихованців; орієнтація керівника гуртка, творчого об'єднання на виховання старшокласників успіхом тощо" [6, С. 190].

Потреба в організації продуктивної та корисної діяльності у навчальних закладах набуває все більшого значення. У процесі того, як учні застосовують те, що вони вивчили, до творчого проектування та технічної діяльності, вони, нарешті, формують розуміння власних та соціальних смислів. У спеціально організованій соціальній діяльності учні дізнаються про норми стосунків з різними людьми, розуміють їхні кар'єрні уподобання, вчаться визначати важливі життєві позиції, прислухатися до позиції інших та робити власні висновки.

Тому, в умовах сучасних організацій та освітньої діяльності, таких як клуби, творчі асоціації та навчальні заклади, можна відібрати студентів для формування особливих здібностей; виявити обдарованих дітей та їх подальший ріст; формувати самоствердження та теоретичне орієнтування студентів. та практичну підготовку до своєї творчої діяльності; Розробити майбутню кар'єру та життєвий шлях.

2.2. Розробка програмного забезпечення проведення гурткових занять художньо-естетичного циклу

"Згідно Закону України «Про освіту у статті 16 висвітлено питання, щодо «Освітніх програм та планування діяльності закладу позашкільної освіти», відповідно до нього «Навчальна програма гуртків, секцій, інших творчих об'єднань тощо, а також спеціалізованих закладів позашкільної освіти (з навчальних дисциплін (предметів), видів спорту тощо) розробляється закладами позашкільної освіти, іншими суб'єктами освітньої діяльності та затверджується (схвалюється) у порядку, визначеному законодавством" [27, С. 99].

Розглянемо основні вимоги розробки програмного забезпечення для позашкільного навчання . Навчальний процес позашкільних

навчальних закладів ґрунтується на принципах і методах, які ми проаналізували у розділі 1 дослідження.

Визначимо вимоги, які слід враховувати перед розробкою навчальної програми та тематичних планів для групових курсів мистецтва та естетичного циклу.

Тому, з точки зору керівника групи, ми вважаємо, що студенти добровільно беруть участь у групових заходах художньо-естетичного циклу. Це вимагає ретельного відбору змісту групового курсу, застосування нової та цікавої інформації та оволодіння сучасними технологіями. в оригінальному дизайні та дизайні виробу. Соціальна спрямованість гурткової освітньої діяльності повинна відображати тенденції розвитку сучасної науки і техніки, національні та сучасні досягнення культури, види декоративно-прикладного мистецтва.

З урахуванням результатів затвердження вибіркового курсів клубів, кафедр, студій та інших творчих об'єднань у сфері позашкільної освіти був розроблений типовий курс, організований навчальним процесом позашкільних навчальних закладів.

Відповідно до стандартних курсів, затверджених Міністерством освіти і науки України для різних типів клубів, відділів, студій та інших творчих об'єднань, заклади можуть розробляти експериментальні курси на основі типових навчальних планів.

Авторські плани, засновані на розробці навчальних програм, мають бути затверджені національним навчальним закладом.

Авторські клубні курси можуть бути розроблені так: один рік для початківців із 144 годинами навчання на рік, що еквівалентно 4 годинам уроків на тиждень; для базового та вищого рівня, один рік навчання, 216 годин навчання на курс , 6 годин навчання на тиждень.

Декоративне мистецтво та прикладне мистецтво - це поширений вид людської діяльності, що несе в собі величезний ідейний, моральний, художній та естетичний потенціал. Розвиток народних промислів як

невід'ємної частини декоративно-ужиткового мистецтва доводить шляхетну духовну культуру українського народу та його прагнення до краси.

Виходячи з нашої теми дослідження, ми розробили авторський план групового курсу художньо-естетичного циклу з напрямком "творче виробництво деталей". Назва гуртка відповідає сучасним вимогам та модним тенденціям розвитку сучасного дизайну. Ця програма розрахована на початківців 12-14 років. Формат групового класу, склад групи-15 учнів.

Зміст пояснювальної записки повинен відображати актуальність, що застосовується в сучасному дизайні одягу, тобто технології виробництва сучасних аксесуарів, яка актуальна для цієї вікової групи сьогодні.

У процесі виготовлення аксесуарів використовуються різні технології виготовлення. За умови впровадження у навчальну діяльність здібностей, персоналізації, проектної технології та інших методів необхідно показати очікувані результати інноваційної діяльності проектів.

Український національний костюм - відмінне та унікальне культурне явище, яке розвивалося та вдосконалювалося протягом сотень років.

Костюми зберігають відмінні риси різних епох і є важливим джерелом інформації для вивчення етнічної історії, соціальної структури, естетичних уподобань та культури етнічних костюмів. Українські традиційні костюми є одним із символів української статі та складовою національної ідентичності українського народу.

Останнім часом українська народна символіка та традиції стали модним трендом. Великою популярністю користуються не тільки вишиванки, а й різноманітні аксесуари.

Для виробництва виробів майстри застосовують традиційні та

нетрадиційні техніки, використовуючи сучасні матеріали та обладнання.

Сучасні аксесуари можуть прикрасити сучасні костюми і доповнити будь-який образ, зробивши його святковим і модним.

Традиція використання української вишивки за допомогою різних технік є актуальною та популярною у тенденції розвитку вітчизняної та зарубіжної моди. Ювелірні вироби в етнічному стилі зберігають частину душі власника, який прагне передати неповторну виразність українських національних костюмів. Вироби, виготовлені та прикрашені поєднанням різних технік вишивки та бісеру, виглядають дуже оригінально і приносять людям радість та гарний настрій. Вони передають традиційні національні барви України, підкреслюють індивідуальність і красу, стають незмінними атрибутами національного стилю. Аксесуари ручної роботи в етнічному стилі-чудовий подарунок до будь-якого свята.

Метою програми є формування предметних можливостей за допомогою декоративних аплікацій та сучасних художніх прийомів.

Курс спрямований на розвиток таких здібностей:

Розуміння учнями традицій українського декоративно-ужиткового мистецтва; мистецькі та дизайнерські здібності, прийоми-вміння впроваджувати та застосовувати на практиці різні прийоми, такі як вишивка хрестиком, бісероплетіння, вишивка бісером, ручна вишивка; виконувати творчі проекти в команді Здатність; здатний використовувати креативність у всіх видах творчої пошукової діяльності та знаходити оригінальні способи пошуку рішень для моделей аксесуарів. У табл. 2.1 ми розробили тематичний план групового курсу мистецького естетичного циклу "Аксесуари для творчого виробництва".

Таблиця 2.1

Тематичний план проведення гурткових занять «Креативне виготовлення аксесуарів» художньо-естетичного циклу.

№ з/п	Розділи, теми	Кількість годин		
		Всього	Теорет.	Практ.
1	Вступне заняття. Відвідування музею декоративно-прикладної творчості. Знайомство з різними видами декоративно-прикладного мистецтва. Вишивка. Виготовлення аксесуарів, етнічного одягу.	4	0, 5	3, 5
2.	Засоби Технологія виготовлення вишитих виробів. Технологія вишивки хрестиком. Виготовлення зразків. Технологія вишивки на півхрестиком. Виготовлення зразків Технологія вишивки гладдю. Виготовлення зразків	8	1, 5	6, 5
3.	Засоби технології виготовлення виробів вишивкою бісером. Інструменти та матеріали. Технологія вишивки бісером. Читання схеми. Виготовлення зразків	8	0, 5	6, 5
4.	Технологія виготовлення сучасних аксесуарів із фомірану. Підбір матеріалів та пристосувань. Виготовлення зразків різних за формою квіточок.	10	2	8

№ з/п	Розділи, теми	Кількість годин		
		Всього	Теорет.	Практ.
5.	<p>Розробка творчих проєктів засобами технології вишитих виробів (краватка, браслет, закладка, пояс)</p> <p>1. Аналіз моделей-аналогів. 2. Розробка ескізу. 3. Підбір та обґрунтування вибору матеріалів. 4. Технологія виготовлення обраного аксесуару 5. Презентація готового виробу</p>	20	4	16
6.	<p>Розробка творчих проєктів засобами технології вишивки бісером та бісероплетінням (браслети, намисто, кольє, закладки, брошки та ін.)</p> <p>1. Вибір об'єкту проектування. 2. Аналіз моделей-аналогів. 3. Розробка конструкції 4. Раціональна технологія виготовлення. 5. Презентація та виставка творчих робіт.</p>	30	6	24
7.	<p>Розробка творчих проєктів засобами технології виготовлення аксесуарів із фоамірану (закладки, браслети, обручі, віночки та ін.)</p> <p>Проведення майстер-класу.</p> <p>1. Вибір об'єкту проектування. 2. Аналіз моделей-аналогів. 3. Розробка конструкції 4. Раціональна технологія виготовлення. 5. Презентація готових виробів. Виставка творчих робіт.</p>	30	6	24

№ з/п	Розділи, теми	Кількість годин		
		Всього	Теорет.	Практ.
8	Розробка творчих проектів змішаними техніками (брilки, фурнітура, прикраси, обручі та ін.) Майстер-клас по виготовленню сучасних аксесуарів 1. Розробка дизайн-ідеї. 2. Композиційне рішення, розробка конструкція. 3. Складання раціональної технологічної карти, добір та аналіз технологій виготовлення аксесуарів. 4. Технологічна послідовність виготовлення аксесуарів. 5. Підготовка та презентація готових виробів.	50	8	42
9	Проведення масових заходів. Виставкова діяльність. Загальні свята.	4	-	4

Приблизний перелік предметів роботи: заколки для волосся, браслети, брошки, обручі, намиста. Матеріали: бісер, штучна шкіра, пінопласт, клей, нитки, повсть, полотно. Інструменти та обладнання: голки для різних вух, ножиці, свічки або запальнички.

Особливе значення має особа керівника гуртка, тобто творчого об'єднання у навчанні за межами.

"Згідно Закону України «Про Освіту», стаття 21 «Педагогічним працівником закладу позашкільної освіти повинна бути особа з високими моральними якостями, яка має вищу педагогічну або іншу фахову освіту, належний рівень професійної підготовки, здійснює

педагогічну діяльність, забезпечує результативність та якість своєї роботи, фізичний та психічний стан здоров'я якої дозволяє виконувати професійні обов'язки в закладах позашкільної освіти. Педагогічним працівником закладу позашкільної освіти може бути також народний умілець з високими моральними якостями за умови забезпечення належної результативності освітнього процесу" [17, С. 78].

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА МЕТОДИКИ ПРОВЕДЕННЯ ГУРТКОВИХ ЗАНЯТЬ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ЦИКЛУ «ВИШИВКА СТРІЧКАМИ»

3.1. Впровадження організаційно-методичних підходів на гурткових заняттях

Вищезгадані умови навчання позашкільних навчальних закладів дають змогу виділити основні сучасні методи групових курсів у художньо-естетичному циклі «Творче виробництво аксесуарів».

Ми розробили метод групового курсу на основі розробки творчих проєктів, спланували змішану техніку на основі розробленої нами теми та впровадили сучасні методи навчання у навчальний процес.

Ми використовуємо проєктний підхід як основу для творчої діяльності групових курсів мистецтва та естетичного циклу. Щоб студенти не відчували, що ця робота нудна, ми пропонуємо технічне дослідження, яке пропонується використати у процесі виготовлення сучасних аксесуарів та відображає національні традиції українського народу та культури. Серед них: майстерність вишивання, вироби з бісеру, вироби з бісеру, ремесла зшивання вручну, вироби з бісеру.

Пропонуємо, щоб після того, як студенти освоїли всі прийоми та розробили кілька творчих та поступово більш складних проєктів, розробили творчий проєкт зі змішаними техніками.

Коротко ми познайомимо з характеристиками методу проєкту, реалізованого у навчальних заходах у груповому класі.

Впровадження методів проєкту в групові курси, зосередження на постановці та вирішенні пізнавальних, творчих та дослідницьких завдань кожного студента. Завдання керівника групи - створити освітнє середовище, де учні можуть вільно спілкуватися, вільно висловлювати

свої ідеї та пропозиції, виховувати свої духовні цінності та відчувати, що вони є безпосередніми учасниками творчого проектування та технічної діяльності.

Учні 12-13 років вже знайомі з проектною діяльністю, оскільки методологічною основою трудового навчання є методи проекту.

Тому студенти мають можливість вдосконалити свої здібності та застосувати їх до творчого проектування та технічної діяльності для використання різних технологій для виготовлення сучасних аксесуарів. Певним чином також проводилися дослідження у класах трудового навчання загальної середньої освіти.

Перед розробкою творчих проектів рекомендуємо провести майстер-клас з майстром, який володіє різними техніками сучасних аксесуарів, оздоблення та прикладного мистецтва.

Проведення майстер-класу для учасників групи - один із найшвидших та найцікавіших способів вивчити нові техніки виготовлення аксесуарів, ознайомитися з творчістю автора та спробувати насправді виконати певні технічні операції. Усі учні майстер-класу брали участь в обговоренні, вносили пропозиції та висловлювали свою думку. На нашу думку, проведення майстер-класу може допомогти студентам знайти та винайти оригінальні та нестандартні ідеї.

На першому уроці запропонованої теми керівник групи надав теоретичні матеріали на тему «Ретроспективний аналіз української національності та національного костюму». Завдання вчителя - дати учням зрозуміти красу та традиції українських костюмів та різноманітних аксесуарів. Найкраще розглядати цю тему на уроці. Покращення навчальної діяльності допоможе розвитку презентації, вибору відеоролика та чіткості готових сучасних аксесуарів, виготовлених за різними технологіями та різними класифікаційними групами.

Керівник гуртка демонструє через обов'язкові пояснення. Під час демонстрації учні можуть задавати питання ведучому та обговорювати один з одним. Керівник групи повинен контролювати та допомагати учням прояснити проблеми та направити їх у правильному напрямку публічного діалогу.

На першому уроці запропонованої теми керівник групи надав теоретичні матеріали на тему «Ретроспективний аналіз української національності та національного костюму». Завдання вчителя - дати учням зрозуміти красу та традиції українських костюмів та різноманітних аксесуарів. Найкраще розглядати цю тему на уроці. Покращення навчальної діяльності допоможе розвитку презентації, вибору відеоролика та чіткості готових сучасних аксесуарів, виготовлених за різними технологіями та різними класифікаційними групами.

Керівник гуртка демонструє через обов'язкові пояснення. Під час демонстрації учні можуть задавати питання ведучому та обговорювати один з одним. Керівник групи повинен контролювати та допомагати учням прояснити проблеми та направити їх у правильному напрямку публічного діалогу.

Українці вважають, що вони передають свою енергію готовому одягу, тому що вони контактують з ниткою по всій довжині процесу прядіння, а процес ткання пов'язаний із «творцем ткання полотна життя».

Костюм поєднує візерунки, крою та декоративно -прикладне мистецтво, символізуючи духовну культуру, народні традиції, звичаї та обряди українців. Досвід наших предків керується практичною та естетичною доцільністю, адже одяг зі смаком - це особлива чарівність українських дівчат. Кожна дівчина намагається прикрасити свій одяг красивою вишивкою, бахромою та намистом. Як зазначав В.Скуратовський, "Здоровий глузд та етикет завжди дотримуються".

"Національний костюм українського народу – це яскраве і вишукане вбрання. Він буває жіночим і чоловічим, а також має вікові особливості, наприклад, може бути дитячим, підлітковим, юнацьким, передвесільним, дорослим тощо. Кожен різновид унікальний за своїми орнаментами та композиціями. Також весь одяг відрізнявся залежно від пори року (літній і зимовий), соціального стану населення українських земель (шляхта, козаки (військовики), міське населення, посполиті, селяни, чумаки), природно-кліматичних особливостей певної місцевості" [3, С. 244].

Традиційний український одяг показано на Рис. 2.1. Додатку А.

Далі керівник пояснив, що жіночий одяг складається з кількох традиційних предметів: сорочки (вишиванки, сорочки, сорочки), спідниці-поневи (простирадла, андаки, запасні шини, ублюдки), жилети чи корсети, туфлі-черевики чи поршні.

Оскільки прикраси дуже популярні: намиста, дукачі, корали, намиста, головні убори - це: шапки, каблучки, дівчата плетуть гірлянди і прикрашають їх стрічками.

Чоловіки носять вишиванки, штани чи штани, кожухи чи костюми та різні головні убори. Величезна різноманітність українського одягу пояснюється також регіональними відмінностями, оскільки різні регіони виробили власні традиції і дещо відрізняються один від одного.

На відміну від чоловічих, жіночі сорочки мають широкі рукави і складаються в манжети. Рукави і манжети вишиті красивими візерунками, придатними для даної місцевості. "Довжина сорочки вибирається відповідно до призначення, але жінки набагато довші за чоловіків. Відмінною рисою українських народних костюмів, особливо святкових, можна сказати, барвисті тканини та вишиті візерунки. Українці багато прикрашають свій одяг. , І велика різноманітність складного та насиченого магічним змістом.

Тож вишиванки є невід'ємною частиною традиційного одягу. Він

символізує щирість і довіру, психологічну рівновагу і щастя. Окрім основної функції захисту тіла, український одяг виконує ще й захисну функцію. Вишивка, тиснення чи інші декоративні предмети з певними символами використовуються на одязі для захисту тіла від різних неприємностей.

Народні спогади зберегли багато історій про те, як схеми вишивки допомагали козакам перемагати ворогів, терпіти труднощі та захищати людей від злих духів. Сорочка, вишита матір'ю, не тільки дарує щастя, але й забезпечує духовне щастя та захищає дитину від бід.

Традиційна українська вишивка виникла в X-XI столітті. Протягом століть саме українки зберігали секрет краси та смаку.

Якщо жінка носить сорочку - довгу, вишиту яскравими фарбами та затягнуту простирадлами, фартухами та тканими ременями - корсет, її фігура навіть у старості струнка, а постава - благородна.

Тож одяг - це частина душі українського народу. Дуже важливою є якість, походження, колір та символи тканини, яка використовується для виготовлення одягу. До середини XIX ст. Простирадла дуже популярні серед дівчат і молодих жінок. Пошиття простирадла універсальне: одним і тим же виробом можуть користуватися дівчата різного розміру та віку. За допомогою улюблених аркушів можна підкреслити елегантність персонажів або приховати певні недоліки. Кожна територія України має свою традицію одягу. На рисунку 2.2. Додаток А показує характеристики національних костюмів на різних територіях України.

Важливе місце в українських національних костюмах займають пояси, головні убори, взуття та прикраси, які не тільки доповнюють костюми, а й відображають естетичні уподобання наших предків.

Пояси (краї, пояси, литі пояси, пояси), які в основному використовуються чоловіками, вважаються символом гідності, сили та мужності. Оздоблення та матеріали, що використовуються для виготовлення аксесуарів, визначають статус та економічну

спроможність власника.

Наприклад, на Буковині чоловіки використовують довгий, широкий тканий вовняний пояс, щоб зв'язати сорочки, і короткий пояс з бронзовою медаллю та металевою пряжкою на вовняному поясі. У холодну пору року чоловіки також носять пальто з вовняними поясами.

Пояси відіграють дуже важливу роль у народних віруваннях та обрядах. Тому на Поліссі, за старовинними народними віруваннями, жінка повинна подарувати чоловікові червоний пояс, щоб захистити своїх злочинців від лихих очей, пліток та чужих дружин. Молода жінка на Полтавщині використовує гарний вишитий рушник, щоб зв'язати пояс нареченого, адже за народним повір'ям, пояс збільшує міцність чоловіків. У Чернігівській, Київській та Полтавській областях молодий хлопець у синьому халаті з червоним поясом і палицею в руці в суботу обходив сім'ю з братом, запрошуючи всіх на весілля.

Але дівчата та жінки також люблять підперезатися і охоче прикрашати пояси для себе та чоловіків. Пояс вважається одним з найцінніших подарунків, він несе величезне смислове навантаження і розцінюється як амулет.

Відповідальна особа групи на демонстрації пояснила, що багатство та соціальний стан сім'ї, а також вік та сімейний стан власника найчастіше визначаються жіночим головним убором. Дівчата носять вінки з квітів, пір'я та перлини або шматочок кори, покритий різнобарвною тканиною та стрічками. З квіток маки, чорнобривці, волошки, жито (мальву) влітають у вінки, восени-жоржини та крокуси. Кольорові стрічки, жінки, особливо дівчата, наприкінці (з XVIII ст.), Українські капелюхи з XV по XVII ст., є характерними та незамінними. Вона не стала популярною з тих пір, як власне стрічка була у XVII столітті. Ще не виготовлені, їх частково замінили смужки тканини з декоративними візерунками.

На марках з'явилися різні українські капелюхи (малюнок 2.3).

У деяких регіонах, особливо в Буковинській та Гутульській областях, типовими аксесуарами є сумки зі шкіри або тканин, гобелени (безагія, сумки, тестики), виготовлені з природних (екологічних) матеріалів та прикрашені національним духом.

Типовими зразками художньої творчості українських національних костюмів є всілякі ювелірні вироби для чоловіків та жінок-головні убори, сережки, браслети, намиста, підвіски, таблички, смужки на одязі, виготовлені з унікальним смаком, вишуканою формою, змістом та призначенням. Вони носили прикраси на руках, чолі, вухах, грудях, шиї та поясі.

В українському жіночому одязі це різні види намист та нагрудних знаків, сережки, кільця та кільця для чоловіків. Крім того, чоловіки та жінки користуються аграфом та пряжками. Намисто в основному виготовляється з намистин, коралів (включаючи штучне скло та фаянс), а також з металевих бляшок, ланцюжків та монет.

І жіночі, і чоловічі капелюхи прикрашені пташиним пір'ям та квітами (рукотворними та справжніми), а також колосками та пір'ям.

Студенти та керівник групи обговорюють особливості формування та види оздоблення українських костюмів, а також правила носіння українських костюмів та аксесуарів. Уточнити та повідомити раніше отриману інформацію.

У другій частині курсу студентам пропонується уважніше розглянути характеристики українських аксесуарів.

Наприклад, керівник групи показав презентацію з поясненнями та разом зі студентами проаналізував використання аксесуарів та прикрас в українських національних костюмах.

Відповідальний за гурток представив учням нову інформацію: «Неможливо уявити українські народні повсякденні та святкові костюми з XIX ст. До початку XX ст. Немає великої кількості намиста-намиста, золота монети.

Народні майстри зберегли традиційні форми ювелірних виробів, частково зберегли способи виробництва століть і довели їх до ХІХ століття.

З огляду на предмет нашого дослідження, нам здається, що питання використання аксесуарів та прикрас в українському одязі набуло дуже великого значення.

Наприклад, на території західної України особливою популярністю користуються прикраси з бісеру: намиста, дурні, кризи.

Ведучий показав готовий виріб, представив і пояснив: "Намисто-це груди, два кільцеподібні кільця у формі кільця, з'єднані медальйоном у сонячному сплетінні. Їх носили чоловіки, але й жінки. Намисто носять жінки. Традиційною окрасою є геометричний ромб з різнокольорових намистин у поєднанні з вишивкою на сорочці, щоб утворити яскравий оригінальний візерунок, що символізує нескінченний вирій духовного існування.

Цей елемент українського жіночого традиційного костюма вважається оберегом, який неможливо передати іншим. Ми зробили презентацію для традиційних українських прикрас »(малюнок 2.4.).

Історія голови розповідає про аксесуари та скло в умовах кризи: матеріали, форми та використання для виготовлення ювелірних виробів. (Малюнок 2.5.).

Однією з найпопулярніших прикрас на грудях у гуцульській місцевості є шелест-металева намисто з маленьких круглих дзвонів (дзвонів). На думку дослідників, це найдавніший відомий слов'янський орнамент »(малюнок 2.6.).

Згадри - традиційна підвіска з гуцульського намиста, металева намисто з кількох рядів литих хрестів, латунних або мідних, нанизаних на дротики або погони (мал.. 2.7.).

Пояснення круглої голови: "Найдешевші, а отже, і найдоступніші для більшості людей-це намиста-намиста з різних матеріалів, переважно

складені з одного шматка. Виняток становлять намальовані намистини з дорогоцінних венеціанських намистин Величезний бюст з вітраж, прикрашений золотом і пофарбований фарбою »(малюнок 2.8.).

До дешевих прикрас належать перли-намиста з напівпрозорого скла. Зазвичай на шию надягають багато перлин різного кольору та довжини (малюнок 2.9).

Ведучий гуртка продовжував розповідати історію: "Корал, або бунт-найпоширеніше традиційне намисто для українських жінок, зроблене з коралових намистин циліндричної або бочкоподібної форми, нанизане на нитку (один раз). Кількість коралових надрізів- Від 1 до 30. Чим багатша дівчина, тим товщі її корали, які зазвичай поєднуються з іншими елементами традиційних народних прикрас, залежно від житлового масиву та матеріального достатку »(малюнок 2.10).

Дюкач або Лічман-Ювелірні вироби у вигляді великої підвіски з монети або медалі з металевим бантом, прикрашеним дорогоцінним камінням. Підвіска була закріплена в центрі коралового, намистинового або перлинного намиста або підвішена на широкій стрічці навколо шиї, у верхній частині кількох рядів намиста. Дусаті виготовляється із золота, срібла, міді та інших металів і широко використовується у всіх сферах життя (малюнок 2.11).

Останнім часом не тільки українки все частіше починають носити оригінальні прикраси з етнічними та етнічними стилями, багато з яких зроблені вручну або зроблені сучасними народними майстрами.

На наступному уроці керівник групи пропонує учням виготовити прикраси в етнічному стилі. Учасники гуртка розпочинають етап організації та підготовки проектної діяльності. Відповідальний за гурток пояснив учням, що цей стиль є прикладом національної традиції українських костюмів, що застосовуються в українських та закордонних модних колах.

Розповідь керівника повинна супроводжуватися вибраними

відеоматеріалами або презентаціями.

Відповідальний за гурток розповідає та пояснює знайомим учням нову та цікаву інформацію. "Створення нового сучасного одягу - це безперервне дослідження інноваційних ідей у дизайні, структурі, кольорових та декоративних рішеннях та інших характерних елементах. Імідж костюма значною мірою залежить від напрямку його стилю.

Дайте визначення поняття «стиль одягу», як це визначено у матеріалах вільної енциклопедії Вікіпедії.

Стиль одягу-певний акцент у цілому (одяг у широкому розумінні), що визначається такими характеристиками (або їх поєднанням): вік, стать, професія, соціальний статус, приналежність до субкультури, особистий смак, соціальний вік, національність, релігія, актуальність, функціональність, спосіб життя та особистісні характеристики.

Акценти зазвичай ставляться за допомогою аксесуарів, взуття, кольорів тканин, друку, аксесуарів, оздоблення тканини та деталей фактури, моделей одягу та їх комбінацій.

Етнічний стиль-тканини, кольори, орнаменти, ювелірні вироби чи інший етнічний одяг. Етнічний стиль також називають народним звичаєм або народним звичаєм.

Щоб визначити стильові характеристики сучасного одягу з етнічним одягом як об'єктом створення, слід звернути увагу на існування "національного стилю", відомого також як "народний звичай" або "народний звичай".

У сфері моди через інтерес до українських національних костюмів національний стиль став загальноприйнятим з початку ХХ століття, усвідомлюючи, що його необхідно вивчати та зберігати як національну спадщину народу.

Національний стиль сформувався на початку 1970 -х років, коли відомі модельєри почали цінувати появу "національного духу" у своїх колекціях. Цей стиль сучасних костюмів спирається на основні

характеристики національних костюмів: багат шаровість, декоративність та колір. Він також передбачає наявність різних добавок та аксесуарів, притаманних національній системі.

Українські національні костюми мають регіональні особливості. Залежно від регіонів, українські національні костюми мають свої варіанти, тобто їх силуети та колірні рішення, орнаменти, прикраси та інші характеристики.

Українські вишиванки визнані найпопулярнішим одягом влітку 2016 року. "Неофіційна вершина літа", ця стаття про "стиль" відомого розділу українського національного костюму New York Times.

Королева Нідерландів Максима була одягнена у вишиванку від дизайнера Віти Кін для участі у літніх Олімпійських іграх у Ріо -2016.

Всесвітньо відома британська співачка та композитор Адель одягнена в український вишитий одяг для журналу моди Vogue.

У січні 2017 року канадська команда «Король Голуб» (Голуб є домом для потужних українських діаспор, більше 40% населення має українське походження та говорить українською мовою) гравці носять форму у формі Молодіжної хокейної ліги України з вишиванки (MJHL)) Футболка для наступної гри. Захід відбувся в рамках спеціальної програми під назвою «Ніч України».

Українські мотиви почали з'являтися у колекціях відомих модних компаній, таких як Valentino та Gucci. Згодом відомий український дизайнер і фотограф Віта Кін (Vita Keane) показала серію приголомшливих вишивальних робіт автора, вона тонко адаптувалася до сучасних модних тенденцій.

У 2005 році легендарний французький дизайнер Жан-Поль Готье після відвідування України випустив "українську серію" за мотивами вишиванки.

У 2008 році художній керівник Dior Джон Гальяно також надихнувся українськими національними зразками та створив власну

версію національних костюмів. "В Україні приголомшливі жіночі національні костюми. Ми порадилися з великою кількістю літератури з історії цього одягу", - прокоментувала колекцію стиліст Жульєн.

Українські місцеві модельєри дотримуються власного стилю та орієнтуються на мистецькі традиції кількох поколінь, формуючи обличчя української моди. Національна концепція чітко відображена у пошуках українських дизайнерів та представлена роботами Роксолани Богуцької, Оксани Караванської, Зінаїди Ліхачової, Лілії Пустовіт, Ірини Каравай, Ярини Жук та багатьох інших.

Спілкуючись з етнологами, вивчення 160 символів священної народної вишивки в давнину надихнуло З. Ліхачова спробувати «нарядити» яскраву колірну гаму сучасним одягом.

Представниками Київської школи моделювання сучасного одягу є В. Гресь, Т. Земскова, О. Ворожбит, А. Хайсе, В. Анісімова, О. Залевський.

Тому тенденція національного стилю в розвитку сучасної української моди поширена не тільки в Україні, а й у всьому світі, особливо в європейській моді. Національний стиль 21 століття. - Це взаємозв'язок між методами, елементами та методами розкрою прикраси одягу, формами та предметами прикрас та аксесуарів та технологією їх виготовлення.

Через обговорення та аналіз етнічних та сучасних аксесуарів студенти розробляють концепцію дизайну створення багатофункціональних аксесуарів у етнічному стилі.

Студенти повинні проаналізувати та розвинути дизайнерські ідеї сучасних багатофункціональних аксесуарів з етнічним стилем та коротко описати вибрану технологію.

Сучасні прикраси вражають своїми різноманітними стилями, формами та матеріалами.

Їх конструкції походять від традиційних цінностей українського

народу і поступово приєднуються до культурної спадщини різних епох. Сучасний одяг в українському стилі не тільки несе частину нашої давньої культури, а й має символічне та патріотичне значення, впливаючи на належність та національну самобутність людей. Вони в основному використовуються як амулети, щоб протистояти злим силам, а також можуть дати іншим знати статус і багатство своїх господарів. Останнім часом все більше українських жінок починають носити оригінальні прикраси, багато з яких зроблені вручну або придбані у народних умільців. Такі коштовності випромінюють тепло та турботу рук, які їх створили, до їх власників.

Волошка - одна з дванадцяти квітів в українському вінку. Він символізує життя, молодість, красу, скромність і простоту. Ці ніжні сині квіти з'являються в українській вишивці як частина орнаменту. Волошка також відома своїми цілющими властивостями і протягом століть використовувалася в народній медицині для лікування різних захворювань.

Ця прекрасна квітка, блакитна, як небо, символізує вічний зв'язок з небом. Чистий синій колір спонукав його обрати символ вічності та вірності. На малюнку. 2.12. Представляє схему вишивання волошок технікою «хрест».

Тому можна зробити висновок, що, незважаючи на вплив часу, українська культура не втратила свого традиційного та символічного значення.

Для того, щоб знайти та уточнити концепцію дизайну майбутніх аксесуарів, ми проаналізували об'єкт-аналог та визначили критерії оцінки власних продуктів.

Попросіть студентів проаналізувати сучасні аксесуари в етнічному стилі та їх переваги та недоліки та скласти таблицю (табл. 3.1)

Аналіз об'єктів-аналогів

№ з/п	Моделі-аналоги	Переваги виробу	Недоліки виробу
1.		<p>Підвіска та браслет виготовлені технологією бісероплетіння, стильний має гарний зовнішній вигляд, троянди та поєднання кольорів передають національний колорит</p>	<p>Складний у виготовленні, матеріал дорого коштує</p>
2.		<p>Вінок виготовлений із штучних квітів виготовлених із тканини, оздоблений атласними стрічками. Дарує гарний настрій. Відображає народні традиції</p>	<p>Виглядає традиційно, недостатньо стилізованості. Не дуже підходить для повсякденного вжитку.</p>
3.		<p>Акcesуар, виготовлений технологією переплетення декоративного шнура з червоними</p>	<p>Не достатньо відображає українські традицій.</p>

		<p>намистинками.</p> <p>Оздоблений атласною стрічкою.</p> <p>Нескладний у виготовлені.</p>	
4		<p>Український вінок виготовлений оздоблений поєднанням різних технологій (в'язання гачком, аплікація з текстильних матеріалів) .</p>	Складний у виконанні.
5		<p>Акcesуар - кольє, та сережки,</p> <p>виготовлений технологією переплетення декоративного шнура з оригінальним переплетенням та кольоровим поєднанням. Сучасна застібка на ланцюжок.</p>	Майже не відображає українських традицій.

В результаті аналізу імітаційної моделі, враховуючи переваги та недоліки продукту, ми сформулювали стандарти якості, які будуть

дотримуватися та розглядатись у процесі розробки концепції проектування майбутніх аксесуарів.

Учні разом з відповідальною особою гуртка розробляють стандарти оцінки своєї продукції:

1. Естетика зовнішнього вигляду: оригінальність форми, завершеність композиції, візерунок вишивки на місці, індивідуальний стиль, універсальність.

2. Конструктивність: оригінальність дизайну, простота використання, довговічність, надійність, послідовність дизайну призначених виробів.

3. Виробництво: застосування різних технік вишивання, виробів з бісеру та бісероплетіння. Поєднання різних будівельних матеріалів та якості виготовлення.

4. Складність виконання: середня складність.

5. Витрати: Вартість продукту відносно достатня.

6. Охорона навколишнього середовища - це використання природних матеріалів.

7. Ергономіка: проста у використанні.

В результаті теоретичного аналізу характеристик та форм українських народних костюмів, етнічних та сучасних аксесуарів та техніки їх виготовлення. Для розробки та виробництва багатофункціональних аксесуарів була обрана концепція дизайну. Сучасні аксесуари в етнічному стилі можна використовувати як аксесуари для волосся та оригінальні підвіски.

Обрані техніки вишивки поєднуються з бісером та бісероплетінням, прикрасами, поєднаннями кольорів та вишивкою волошок, підкреслюючи етнічні особливості наших сучасних аксесуарів.

Ми вважаємо, що концепція дизайну, обрана сучасними аксесуарами, є привабливою та цікавою завдяки своєму художньому розвитку, унікальності та майстерності.

Сформулювавши положення методологічних характеристик методу проекту, члени групи виконують фазу проектування проектної діяльності. Пояснить проектно -технічну роботу наступного етапу.

Наш ретроспективний аналіз українського національного та національного одягу допомагає відбирати матеріали для виготовлення сучасних аксесуарів з національним стилем. Ми впевнені, що матеріали, які використовуються для виготовлення виробів, будуть натуральними, матимуть естетичний вигляд та відповідатимуть національному стилю.

Для того, щоб уточнити вартість аксесуарів, студенти підраховали вартість та витрату всіх матеріалів, як показано в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Визначення собівартості багатофункціонального аксесуару

№	Назва матеріалу	Ціна за 1 шт.,м.,гр..	Витрати матеріалів	Вартість витрат (в грн.)
1	Льняна тканина - канва	160грн.	0,20 м.	32 грн. : 2= 16
2	Нитки муліне зеленого кольору	7грн.	1/2 мотка	3,50грн.
3	Нитки муліне блакитного кольору	7грн.	1/5мотка	1,40грн.
4	Нитки муліне синього кольору	7грн.	1/5 мотка	1,50грн.
5	Бісер блакитного кольору	1,30грн.	5гр.	6,5грн.
6	Бісер синього кольору	1,30грн.	5гр.	6,5грн.
7	Бісер зеленого кольору	1,30грн.	5гр.	6,5грн.
8	Бісер білого кольору	1,30грн.	2гр.	2,6грн.
	Усього			46,5

Тож вартість виробу, враховуючи, що вартість усіх матеріалів становить 46,5 грам, ця вартість дуже мала, оскільки це креативний багатофункціональний сучасний аксесуар в етнічному стилі, який буде виготовлений вручну.

Наступний етап проектної діяльності - технологія. Тому члени команди та керівники розробили розумну карту технології виробництва. Розробка технічного визначення та дорожньої карти для виготовлення аксесуарів в етнічному стилі

Тому для виготовлення сучасних аксесуарів ми обрали комбінацію різних технологій виготовлення, а саме: технологія вишивання «косим хрестом».

Тому, завдяки спеціально організованій проектно-технічній діяльності, орієнтований на особистість підхід до інформаційних технологій. Студенти розробили концепцію дизайну та за допомогою різних прийомів виготовили сучасний багатофункціональний аксесуар, яким можуть бути аксесуари для волосся у вигляді пов'язок на голову та намиста. На наш погляд, такі аксесуари виглядають святково і модно, і привернуть увагу сучасних дівчат. Додаток W показує результати створення "Сучасних багатофункціональних аксесуарів в етнічному стилі". Студенти зможуть демонструвати свої творчі проекти під час культурних заходів позашкільних навчальних закладів та організувати власні виставки творчих продуктів наприкінці року. Вони запрошують до участі друзів та батьків. Їх визнання та думки можуть бути найкращою оцінкою творчі досягнення учнів.

ВИСНОВКИ

Зміст основних національних документів та центрів, затверджених Міністерством освіти і науки для процесу позашкільної освіти, включаючи український "Закон про освіту", "Закон про позашкільну освіту", "Концепції мистецтва" та естетичну освіту учнів ", центр Міністерство освіти і науки України, Відповідальне за розвиток та управління навчальним процесом позашкільної освіти.

Визначено, що художньо-естетичний цикл, який студенти вивчають у навчальних закладах, сприяє розвитку мистецтва та творчості та формує особистий світогляд через сприйняття художніх творів та декоративно-ужиткового мистецтва. Участь у курсах відповідних циклів дозволяє студентам визначити свої особисті переваги в різних областях суміжного мистецтва та дизайну.

Може вплинути на вибір поточної життєвої позиції та майбутньої кар'єри.

Дослідження виявило, що однією з умов організації процесу освіти якості мистецтва та естетичного циклу в навчальних закладах є врахування психологічного розвитку студентів, який відповідає студентам різного віку. Вплив показників розвитку творчих здібностей, поведінки та психологічного розвитку учнів усіх вікових груп: вибір теми групових уроків; час вивчення курсу; створення освітнього середовища; визначення та впровадження сучасних технологій навчання за умови здатності, польові та окремі методи, ці Методи, у свою чергу, вважаються основними прийомами у основних національних документах та аналітичних наукових працях.

На основі теоретичного аналізу сучасних мистецьких та естетичних циклів навчання в навчальних закладах, психологічних та педагогічних характеристик та показників студентів ми розробили групові курси мистецтва та естетичного циклу середньої школи.

Навчальний заклад «Творче виробництво аксесуарів». У процесі розробки програми були розглянуті та уточнені авторські методологічні характеристики розробки програми.

У процесі формування плану групового курсу враховувались такі показники: художньо-естетичний напрямок; сучасний напрямок виду технічної діяльності проекту, що вже відобразив назву віку студентського гуртка; поступове вивчення сучасні технології виробництва аксесуарів; вибір сучасних технологій навчання. Комбінація, де методом проекту є персоналізовані технології та інформаційні технології. Авторська програма "Творче виробництво аксесуарів" взяла за приклад розробку творчого проекту "Етнічні сучасні аксесуари" та розробила метод проведення групових уроків. Проект може бути намистом та обручем для підтримки волосся.

На основі курсів, які ми розробили, ми розглянули та рекомендували відвідати Музей декоративно-прикладного мистецтва, провести майстер-класи для провідних українських семінарів, взяти участь у культурних заходах та презентувати розроблені проекти та організувати звітні виставки.

В навчальний процес дизайнерської та технічної діяльності ми впровадили інформаційні технології у вигляді розроблених демонстрацій «Ретроспективний аналіз національних та національних костюмів України» та «Застосування аксесуарів та ювелірних виробів в українських національних костюмах».

Ми рекомендуємо презентацію, яку буде пояснювати відповідальна особа гуртка. Протягом цього періоду відбуватимуться діалоги, обговорення та проблемні питання, а учні роблять власні висновки.

Метод проектно-технічної діяльності полягає у пошуку концепції дизайну майбутніх аксесуарів разом із учнями та особою, яка відповідає за гурток, у процесі розробки дизайну та складання таблиці вибору

матеріалів, економічної та розумної установки сучасних функціональні аксесуари в етнічному стилі.

Можна сказати, що ми розробили метод групових курсів у напрямку «творчого виробництва сучасних аксесуарів» для здійснення мистецьких та естетичних циклів, ми будемо освоювати різні технології, а саме технологію вишивки, технологію вишивання бісером та технологію виробництва пінопласту. Учні знаходять оригінальні рішення. Використовуйте різні матеріали для особистого виготовлення різних категорій аксесуарів.

Тому розроблений нами метод групової програми має на меті виховувати такі риси особистості: незалежність, творчість, безперервне самовдосконалення, здатність організувати власну дизайнерську та технічну діяльність та роботу в команді, виховувати переваги, естетичний смак, український одяг та оздоблення та застосування Національна характеристики мистецтва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бех І.Д. Виховання особистості : підручник . – К. : Либідь, 2008. – 848 с.
2. Позашкільна освіта в Україні : навчальний посібник. – К.: ІВЦ АЛКОН, 2006. – 224 с.
3. Психологический словарь / под ред. В. В. Давыдова, А. В. Запорожца, Б. Ф. Ломова [и др.] – М. : Педагогика, 1983. – 247 с.
4. Mokhnenko A. Concept of sustainable development of the food sector enterprises in the competitive environment / A. Mokhnenko, O. Fedorchuk, O. Protosivitska // Development of the innovative environmental and economic system in Ukraine: monograph; edited by Khudolei V., Ponomarenko T. – Prague: OKTAN PRINT s.r.o., 2019. – С. 123-141.
5. Mokhnenko A. Formation of account of reservoir expenses model / I.Perevozova, A.Mokhnenko, L.Mykhailyshyn, O.Stalinska, O.Vivchar // Academy of Accounting and Financial Studies Journal. – 2019. – № 23. – Special Issue 2.
6. Mokhnenko A. Human capital cost accounting in the company management system / T.Hilorme, I.Perevozova, L.Shpak, A.Mokhnenko, Y.Korovchuk // Academy of Accounting and Financial Studies Journal. – 2019. – № 23. – Special Issue 2.
7. Mokhnenko A. Identification of Efficiency Factors for Control over Information and Communication Provision of Sustainable Development in Higher Education Institutions / I.Gontareva, M.Borovyk, V.Babenko, I.Perevozova, A.Mokhnenko // WSEAS Transactions on Environment and Development. – 2019. – № 15. – P. 593-604.3
8. Mokhnenko A. Innovative Paradigm of Management Accounting and Development of Controlling in the Entrepreneurship / A.Sakun,

- I.Perevozova, O.Kartashova, O.Prystemskyi, A.Mokhnenko // Universal Journal of Accounting and Finance. – 2021. – Vol. 9, №4.
9. Mokhnenko A. Integration of the supply chain management and development of the marketing system / I.Perevozova, L.Horal, A.Mokhnenko, N.Hrechanyk, A.Ustenko, O.Malyuka, L.Mykhailyshyn // International Journal of Supply Chain Management. – 2020. – № 9. – Issue 3. – P. 496-507.
  10. Mokhnenko A. Mathematical-Logistic Model of Integrated Production Structure of Food Production / A.Mokhnenko, V.Babenko, O.Naumov, I.Perevozova, O.Fedorchuk // CEUR Workshop Proceedings, 2020, Volume 2732, P. 446-454.
  11. Mokhnenko A. Modeling of economic security of the enterprise at change of investment maintenance / S.Bondarenko, H.Tkachuk, I.Klochan, A.Mokhnenko, I.Liganenko, V.Martynenko // Studies of Applied Economics. – 2021. – № 39(7).
  12. Mokhnenko A. Software economy as a vector of management of innovative infrastructure of the region / A.Mokhnenko, O.Fedorchuk, K.Melnikova // Вісник Хмельницького національного університету. Серія "Економічні науки". – Хмельницький, 2019. – № 5. – С. 7-10.
  13. Антонович С.А., Декоративно-прикладне мистецтво/ – К., 1999. – 143с.
  14. Бех І.Д. Особистісно орієнтований підхід : науково-практичні засади /. – К. : Либідь, 2003. – Кн. 2. – 344
  15. Биковська О.В. Позашкільна освіта : теоретико-методичні основи :. – К. : ІВЦ АЛКОН, 2008. – 336 с.
  16. Буряк В. К. Проблемно-пошукова діяльність на уроці як засіб розвитку учнів / В. К. Буряк // Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. праць / редкол.: В. К. Буряк, Л. В. Кондрашова, Г. Б. Штельмах. – Кривий Ріг, 2010. – Вип. 29. – С. 3-12.
  17. Гаврилюк В.Ю. Формування творчої активності старшокласників

- у клубах позашкільних навчальних закладів : . – Біла Церква : КОПОПК, 2006. – 216 с.
- 18.Гриньова М. В., Саморегуляція. Навчально-методичний посібник. – Полтава: АСМІ. – 2008. – 268 с.
- 19.Емельянова Е. В. Психологические проблемы современного подростка и их решение в тренинге. – СПб. : Речь, 2008. – 336 с.
стр 52
- 20.Коберник О. Сучасні проблеми впровадження проектної технології на уроках трудового навчання Трудова підготовка в закладах освіти. – 2011. – № 3. – С. 3–6.
- 21.Ковбасенко Л.І. Організаційно-педагогічні основи діяльності сучасного позашкільного навчального закладу : методичний. – К., 2000. – 53 с.
- 22.Компетентнісний підхід у навчально-виховному процесі позашкільного навчального. – Харків : «Друкарня Мадрид», 2015. – 178 с.
- 23.Кондратенко Л. Розумові здібності дитини (Диференційнодіагностичний довідник психолога школи І ступеня) – К : Главник, 2004. – 112 с. –
- 24.Косміна О. Традиційне вбрання українців. – К. : Балтія – Друк, 2008. – 160 с.
- 25.Косміна О. Українське традиційне жіноче вбрання Київщини. Кінець ХІХ – поч. ХХ ст. – К. : Хрещатик, 1994. – 160 с.
- 26.Кулинич-Стахурська О. Мистецтво української вишивки. – Л. : Техніка і технологія, 2007. – 264 с.
- 27.Макаренко Н. М. Самостійне вивчення курсу «Психологія обдарованої дитини». – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2010. – 345 с.
- 28.Мелентьев О.Б. Теорія і методика позашкільної освіти / Умань.: „АЛМІІ», 2013 – 182 с.

29. Методичні засади впровадження сучасних підходів у роботі гуртків: посібник. – Львів. 2015. – 116с.
30. Миропольська Н. Уроки художньо-естетичного циклу в школі: навчання і виховання : навчальний посібник. – Тернопіль : Богдан, 2006. – 240 с.
31. Мохненко А.С. Особливості корпоративної культури на ІТ-підприємствах в сучасних умовах ведення бізнесу / А.Мохненко, К.Мельникова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки". – Херсон, 2021. – № 42. – С. 45-49.
32. Мохненко А.С. Аналіз ефективності функціонування підприємств продовольчої сфери / А.С. Мохненко, О.М. Федорчук, О.І. Протосвіцька // Обліково-аналітичне забезпечення й оподаткування розвитку суб'єктів агробізнесу та сільських територій: колективна монографія. – Херсон: Айлант, 2019. – С. 223-235.
33. Мохненко А.С. Інвестиційно-інноваційне забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств / А.С. Мохненко, О.М. Федорчук, О.І. Протосвіцька // Розвиток підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища: управління, реалізація та перспективи: колективна монографія; за ред. Шарко М.В. – Херсон: ФОП Вишемирський В.С., 2019. – С. 227-243.
34. Мохненко А.С. Підвищення економічної ефективності підприємств в умовах євроінтеграційних процесів / А.С. Мохненко // Теорія, методологія і практика обліку, оподаткування й аналізу виробничо-економічної діяльності суб'єктів агробізнесу та сільських територій: нові реалії та перспективи в умовах інтеграційних процесів: колективна монографія. – Херсон: Айлант, 2020. – С. 187-200.
35. Мохненко А.С. Стратегія розвитку регіонального

- газотранспортного підприємства / А.Мохненко, К.Мельникова, О.Федорчук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки". – Херсон, 2018. – № 32. – С. 91-94.
36. Мохненко А.С. Управління конкурентоспроможністю підприємства на основі застосування системного підходу / А.Мохненко, О.Федорчук, О.Протосвіцька / Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту – Черкаси, 2018. – № 2 (25). – С. 13-25.
37. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). – К. : Освіта України, 2008. – 274 с.
38. Боровік Л.В., Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Роль інформації у формуванні глобальної економіки та економічного розвитку суспільства. Вісник ХНТУ. 1(76), 2021. С.192-197.
39. Пометун О. Компетентнісний підхід – найважливіший орієнтир розвитку сучасної освіти / О. Пометун // Рідна школа. – 2005. – № 1. – С. 65–69.
40. Пустовіт Г.П. Концептуальні засади сучасної позашкільної освіти і виховання учнів– К. : Грамота, 2005. – 208 с
41. Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Розвиток фінансування інноваційної діяльності аграрних підприємств Херсонської області. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. 2014. (19, 1/1). 171-174.
42. Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Фактори підприємницького зовнішньо економічного ризику в умовах глобалізації. Інтелект ХХІ. 2018 № 1. С. 24-28.
43. Сисоева С. О. Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня / Сисоева С. О. – К.: Поліграфкнига, 1996. – 406 с.
44. Петренко В.С. Факторний аналіз фінансової стійкості економічної

- безпеки спільних аграрних підприємств. Економічний аналіз:2017. Т.27. № 4.С. 255-260.
- 45.Скуратівський В. Т. Берегиня: Художні оповіді, новели / В. Т. Скуратівський. – К.: Рад. письменник, 1998. – 278 с.
- 46.Петренко В.С. & Карнаушенко А.С.Формування молодіжного підприємництва в Україні та аналіз факторів впливу на його розвиток. Міжнародний науковий журнал «Фінансовий простір». 2019.(3 (35)). 139-147.
- 47.Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Фінансування інноваційного молодіжного підприємництва шляхом залучення венчурних коштів. БізнесІнформ. 2020. №7. С. 242–248. DOI:<https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-7-242-248>.
- 48.Сущенко Т.І. Основи позашкільної педагогіки : посібник для класних керівників, педагогів позашкільних закладів / Т.І. Сущенко. – Мінськ : Бел. навука, 2000. – 221
- 49.Титаренко В.П. Полтавська традиційна вишивка. Навчально—Полтава: Верстка, 2016. – 90 с.
- 50.Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Розвиток спільних аграрних підприємств України. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. Т. 22. Вип. 9 (62). 2017. С. 42- 46.
- 51.Токарева Н. М. Сучасний підліток у системі психологопедагогічного супроводу : – Кривий Ріг, 2014 – 312 с.
- 52.Федорчук О.М., Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Інноваційна інфраструктура як основа формування конкурентоспроможності підприємств регіону. Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту Серія: економіка і менеджмент. Вип. 4 2 (27), 2019. С. 126-134.
- 53.Руснак, А.В., Петренко, В.С.,Карнаушенко, А.С. Аналіз фундаментальних методів бюджетування з метою розроблення організаційної бюджетної політики. Науковий журнал

- «Причорноморські економічні студії». 2018. Вип. 33. С. 203-208.
54. Художньо-естетичне виховання творчої особистості засобами позашкільної освіти : методичний посібник / упорядн. В.Ю. Гаврилюк, Т.А. Слободянюк, А.А. Розумнюк; КВНЗ КОР «Академія неперервної освіти». – Біла Церква : КВНЗ КОР «Академія неперервної освіти», 2016. – 144 с.
55. Художньо-педагогічні технології в основній школі : єдність навчання і виховання : метод. посіб. / Л. М. Масол. – Харків : Друкарня Мадрид, 2015. – 178 с.